

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

14 – 2010 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

7. april 2010. Vol. 5, Broj 14

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.gov.me
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Značaj kolostruma u ishrani jagnjadi	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Dobra ponuda prasadi

U toku prethodne nedjelje na stočnim pijacama i farmama u Crnoj Gori bilježimo dobru ponudu prasadi.

Cijena prasadi u Nikšiću i Podgorici se kretala od 3,2 do 3,5 €/kg žive mjere. U Nikšiću u ponudi je bilo 100, a u Podgorici 60 prasadi.

Na beranskoj stočnoj pijaci i Pljevljima imali smo najnižu cijenu prasadi 3 €/kg žive mjere, u Beranama u ponudi je bilo 40 u Pljevljima 55 grla.

Na bijelopoljskim farmama pasad su nuđena po cijeni od 3 do 3,5 €/kg žive mjere.

U Baru cijena prasadi se kretala od 3,4 do 3,6 €/kg žive mjere u ponudi je bilo samo 10 grla.

Bar

Nijesmo imali bitnih promjena cijena u odnosu na prethodnu nedjelju.

Obim trgovine bio je nešto veći, prvenstveno zbog prazničnih dana. Najviše se trgovalo sa jagnjadi čija ponuda na farmama je sve bolja. Ponude na pijacama nije bilo.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove sedmice bila je dobra ponuda svih vrsta i kategorija žive stoke. Cjenovni trend i tražnja su na nivou od prošle sedmice.

Nikšić

Cijene žive stoke u Nikšiću nijesu se mijenjale u poređenju sa prošlom nedjeljom, a najbolja je ponuda prasadi. Na stočnoj pijaci i dalje nema ponude.

Pljevlja

Cijene stoke na pljevaljskim pijacama su na prošlonedjeljnom nivou. I dalje je ponuda stoke na pijacama loša, trgovina se obavlja na farmama. U ponudi je najviše bilo prasadi i jagnjadi.

Bijelo Polje

Tokom ove sedmice zabilježena je bolja ponuda svih vrsta i kategorija stoke a naročito kod teladi i jagnjadi. Cijene su zadržale nepromijenjene vrijednosti, sa izuzetkom kod jagnjadi, gdje je došlo do umjerenog pada.

Podgorica

Zbog vaskršnjih praznika slaba ponuda i po-
tražnja na podgoričkoj stočnoj pijaci.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 1. do 7. 4. 2010. godine
Izvještaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.80 (2.80-2.80)	2.90 (2.80-3.00)	~	3.00 (2.90-3.00)	~	2.90 (2.83-2.93)
2	Telad 80-160 kg kg	3.00 (2.80-3.20)	2.50 (2.50-2.80)	2.70 (2.70-2.80)	3.00 (2.80-3.20)	2.70 (2.60-2.80)	3.20 (3.00-3.30)	2.85 (2.73-3.02)
3	Junad do 300 kg kg	2.40 (2.20-2.50)	~	~	2.00 (1.80-2.20)	~	2.20 (2.10-2.30)	2.20 (2.03-2.33)
4	Junad preko 300 kg kg	~	1.50 (1.50-1.70)	~	1.75 (1.60-1.90)	~	2.10 (2.00-2.20)	1.78 (1.70-1.93)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.20)
6	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.10)	1.00 (0.80-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	1.00 (0.80-1.20)	1.10 (1.00-1.20)	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.87-1.13)
7	Prasad kg	3.50 (3.40-3.60)	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.50)	3.50 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.00)	3.30 (3.20-3.50)	3.25 (3.13-3.35)
8	Jagnjad kg	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.40-2.50)	2.50 (2.50-2.60)	2.85 (2.70-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.70 (2.60-2.70)	2.64 (2.58-2.72)
9	Jarad kg	~	~	3.00 (3.00-3.20)	3.00 (3.00-3.00)	~	~	3.00 (3.00-3.10)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
10	Priplodne ovce grlo	~	150.00 (130.00- 180.00)	130.00 (120.00- 150.00)	150.00 (120.00- 180.00)	~	120.00 (90.00- 120.00)	137.50 (115.00- 157.50)
11	Priplodne koze grlo	~	130.00 (100.00- 150.00)	65.00 (60.00- 80.00)	150.00 (120.00- 180.00)	~	~	115.00 (93.33- 136.67)
12	Priplodne junice HF grlo	~	1,300.00 (1,300.00- 1,300.00)	~	1,200.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	~	1,250.00 (1,150.00- 1,400.00)
13	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,100.00- 1,250.00)	~	1,200.00 (1,100.00- 1,250.00)
14	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)
15	Priplodne krave Melez grlo	950.00 (950.00- 950.00)	700.00 (550.00- 1,200.00)	700.00 (500.00- 1,000.00)	750.00 (600.00- 800.00)	800.00 (750.00- 800.00)	750.00 (600.00- 800.00)	775.00 (658.33- 925.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Dominantne cene žive stoke na pijacama u Srbiji za mart 2010. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina					
					Beograd Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica
Dviske	sve težine	sve rase	150		150	150	155											130		
Jagnjad	sve težine	sve rase	220	210	200	220	210	200	200	220	200	250	210	190	200	230	200	200		200
Jarad	sve rase	sve rase			190	170	190	180				160	180	170		180	200			
Junad	<=300kg	HF			140													150		
Junad	<=300kg	SM	150		170	140		150		160		150						170		
Junad	350-480kg	sve rase	160	170					160											145
Junad	>480kg	sve rase	150	160	160	150			160	170		155		140	150	135	160			140
Koze	sve težine	sve rase	100		90	100	180	100				80				100	90	80		
Krave za klanje	sve težine	HF	100											80	80			80		
Krave za klanje	sve težine	SM	110	90	120	100		90	100	100		100			90	100	100			
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	100	120	90	90	90	100		80	100		100	70		80	85			80
Ovca	sve težine	sve rase	110	110	110	120	110	100	100	100	120	100	100	90	100	110	100	100		95
Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase	150	140	120	130				110	130	130						140		
Prasad	16-25kg	sve rase	180	130	150	180	180	150	190	170	180	180	170	200	180	190	150	190		190
Prasad	<=15kg	sve rase	180	140	160		190	180	200	200	190	200	175	180	180	190	170	200		190
Priplodne junice	sve težine	sve rase																155		
Priplodne krave	sve težine	HF																130		
Priplodne krave	sve težine	SM																140		
Telad	80-160kg	HF	250		240									250	250			220		
Telad	80-160kg	SM	280	240	290	290	260	280	260	260		270			280	280	280			
Tovljenici	80-120kg	sve rase	100	130	110	110	110	100			130	120	120	90	100	100	85	110		105
Tovljenici	>120kg	sve rase	100	130	95	130	95	120		100	120	110	110		90	80	100			100
Šilježad	sve težine	sve rase	150		150	170	170	150		180	160					160	160			160

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 100 dinara)

Izvor: STIPS

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market Tip cijene:

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 22.03.2010 do: 28.03.2010(Tjedan:12)

Uspoređeno s razdobljem: od 08.03.2010 do: 14.03.2010(Tjedan:10)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalmacija			Kontinentalna Hrvatska			Hrvatska		
		Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	21,00	22,00	-1,00	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	26,00	26,00	0,00	26,00	26,00	0,00	26,00	26,00	0,00
	Prosjeck	22,77	23,84	-1,07	21,78	21,94	-0,16	21,81	21,99	-0,18
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	----	17,00	17,00	0,00	17,00	17,00	0,00
	Max	----	----	----	22,00	22,00	0,00	22,00	22,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	18,72	18,81	-0,09	18,72	18,81	-0,09
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	13,00	-13,00	10,00	9,00	1,00	10,00	9,00	1,00
	Max	----	13,00	-13,00	12,00	12,00	0,00	12,00	13,00	-1,00
	Prosjeck	----	13,00	-13,00	11,13	11,09	0,04	11,13	11,10	0,03
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Max	----	----	----	10,00	9,00	1,00	10,00	9,00	1,00
	Prosjeck	----	----	----	9,10	9,00	0,10	9,10	9,00	0,10
bik simental (>450kg)-beef .	Min	12,00	12,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	15,00	15,00	0,00	13,00	13,00	0,00	15,00	15,00	0,00
	Prosjeck	13,77	13,77	0,00	11,50	11,28	0,22	11,51	11,29	0,22
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	----	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	----	----	----	11,00	10,00	1,00	11,00	10,00	1,00
	Prosjeck	----	----	----	10,09	10,00	0,09	10,09	10,00	0,09
krava simental (za klanje)-cow .	Min	9,00	9,00	0,00	4,00	4,00	0,00	4,00	4,00	0,00
	Max	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Prosjeck	9,00	9,00	0,00	6,10	6,18	-0,08	6,11	6,18	-0,07
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	20,00	20,00	0,00	13,00	13,00	0,00	13,00	13,00	0,00
	Max	20,00	20,00	0,00	20,00	20,00	0,00	20,00	20,00	0,00
	Prosjeck	20,00	20,00	0,00	15,84	15,32	0,52	15,84	15,32	0,52
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	11,00	11,00	0,00	7,00	7,00	0,00	7,00	7,00	0,00
	Max	13,00	13,00	0,00	12,00	12,00	0,00	13,00	13,00	0,00
	Prosjeck	12,00	12,00	0,00	8,41	8,40	0,01	8,42	8,41	0,01
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	----	----	6,00	6,00	0,00	6,00	6,00	0,00
	Max	----	----	----	8,00	8,00	0,00	8,00	8,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	6,75	6,90	-0,15	6,75	6,90	-0,15
janjad-lambs .	Min	20,00	23,00	-3,00	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	30,00	30,00	0,00	30,00	30,00	0,00	30,00	30,00	0,00
	Prosjeck	21,58	23,95	-2,37	21,17	22,35	-1,18	21,46	23,70	-2,24
ovca (za klanje)-sheep .	Min	----	----	----	8,00	8,00	0,00	8,00	8,00	0,00
	Max	----	----	----	8,00	8,00	0,00	8,00	8,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	8,00	8,00	0,00	8,00	8,00	0,00
ždrijebe-foal .	Min	----	----	----	12,00	12,00	0,00	12,00	12,00	0,00
	Max	----	----	----	13,00	13,00	0,00	13,00	13,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	12,50	12,50	0,00	12,50	12,50	0,00
konj-hors .	Min	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Max	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,4 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum									
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od: 15.03.10									
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do: 21.03.10									
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																													
(EURO/100kg PC/DWG)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj	
Junad U2		335.8	283.5	312.7	350.0	329.5	316.2	440.3	354.3	352.0	292.7	388.1		217.6	252.7	350.0			292.5	325.4	264.3	368.4	274.0	300.1	295.8		313.1	294.6	363.5	-0.26	
Junad U3		311.8		309.3	350.2	325.6	433.5	337.3	333.0	292.9	376.3					336.5			298.9	323.7	268.4	363.2		299.1	379.3	312.8	294.8	341.3	-2.34		
Junad R2		288.5	249.0	304.4	332.5	323.7	283.6	425.5	292.6	316.0	284.9	341.4		218.0	242.3	324.3	246.7		285.8	316.7	254.8	355.3	251.8	293.8	291.2	326.0	303.6	287.3	322.1	-0.88	
Junad R3		265.0		301.7	331.7	316.6	280.3	424.8	325.1	320.0	285.3	356.0		220.4	241.5	316.0		310.0	296.8	319.6	258.5	349.3		292.5	279.9	334.8	302.4	288.8	321.1	-0.68	
Junad O2		252.1	234.7	277.1	310.2	292.9	228.8	409.1	253.5	282.0	268.8	276.6	287.0	201.6	237.6	285.9	259.0	310.0	287.0	284.0	248.2	326.2	259.6	273.9	285.0	279.5	283.2	269.2	275.1	-1.00	
Junad O3		242.0	255.7	272.5	306.7	293.8	230.1	388.5	318.7	277.0	271.5	281.4	287.0	202.3	244.0	281.8		310.0	278.5	304.2	251.3	337.7	243.4	273.9	286.6	289.3	270.5	289.3	-0.28		
Junad		304.6	243.2	295.2	313.1	314.1	233.8	415.1	316.6	320.9	286.0	366.2	287.0	202.7	240.6	335.9	257.5		287.4	318.3	252.4	351.2	257.5	290.5	287.3	286.7	293.8	281.0	322.5	-0.91	
Bikovi R3		289.1				286.9			232.0	270.0				239.8					279.4	250.5					286.8		287.9		286.4	-1.51	
Bikovi		289.1				286.9			232.0	270.0				239.8					279.4	250.5					286.8		287.9		286.4	-1.51	
Goveda U2									343.0	286.0									350.1								305.7		310.0	-2.25	
Goveda U3									343.0	285.9									331.2								291.6	308.6	315.5	-0.13	
Goveda U4									327.0	293.5									304.0								306.4		304.7	0.21	
Goveda R3						344.7	320.7				314.0	284.2				308.7			328.9					289.9		299.9	301.8	296.4	0.40		
Goveda R4									293.0	283.0									305.7					235.0	279.9	222.7	291.2	304.7	297.7	134	
Goveda O3						295.1	271.3				265.0	266.4				282.6			298.5							292.1	289.4	275.2	119		
Goveda O4						295.1					259.0	267.2														281.1	292.9	283.2	188		
Goveda						300.0	279.5				292.4	277.0				297.3			329.4							291.3	299.8	291.0	0.99		
Krave R2		274.7							312.0	225.9							189.0	205.0				205.0						237.7		273.4	3.25
Krave R3		261.8	211.1	233.1	273.8	248.0	215.1		206.8	316.0	247.5	214.6		188.2	191.5	304.5		199.8		267.4	229.7	218.2	220.5		179.5	216.0	261.0	244.6	273.3	2.23	
Krave R4			211.1	227.6	270.0	250.0	116		230.6	300.0	247.0			175.3	185.5		192.1		256.0	235.3	219.8			219.9	174.8	185.3	237.4	245.3	248.3	0.07	
Krave O2		237.9	175.9	213.0	230.9	225.1	170.8	184.4		171.7	252.0	230.6	197.2		172.5	187.6	259.8	199.2		223.0	204.3	196.6	199.5	201.7	148.0	191.6	229.2	246.8	217.4	213.1	142
Krave O3		230.9	178.0	205.0	242.3	234.0	177.8	186.0	177.5	257.0	235.8	211.5		173.2	182.7	250.0	202.6		231.3	212.5	205.5	182.5	186.8	180.2	193.2	205.5	250.6	222.8	229.9	124	
Krave O4		224.1	178.2	212.6	241.2	239.7	153.3	191.0	182.8	249.0	237.5			186.5	196.9		184.4		235.2	216.3	209.6			185.6	179.9	197.7	182.7	235.5	226.1	227.6	0.70
Krave P2		191.9	185.5	178.2	182.9	185.5	158.4	182.0	182.3	204.0	207.4	176.7	157.0	170.9	187.3	232.5	186.9		191.9	185.9	175.0	148.9	191.4	126.0	171.5	188.6	199.6	179.0	184.6	0.22	
Krave P3		180.0	189.3	149.9	213.3	187.8	159.8	188.3	158.3	230.0	229.0	188.1	157.0	170.8	181.9	236.7	190.1		210.0	183.6	181.7			184.4	142.9	187.6	189.9	228.0	187.2	210.7	0.07
Krave		231.6	188.6	205.1	215.8	226.3	182.4	184.4	179.9	257.4	232.1	191.1	157.0	171.3	180.9	264.8	195.3		224.9	214.6	198.1	187.1	186.9	156.9	187.0	175.5	231.2	218.9	224.2	0.97	
Junice U2		363.5				316.6	315.2				316.9	388.0	300.9	397.4			355.6		220.0		288.7	250.7	365.1		269.9		287.7	309.2	357.2	2.03	
Junice U3		343.5				240.0	345.0	299.7			325.8	383.0	302.9	391.9					306.1	281.8	234.0			274.3		349.0	310.2	349.8	174		
Junice R2		289.5				260.9	285.0	300.1			411.0	254.6	323.0	288.4	343.0				184.4	281.9	224.7	358.0			243.8	243.1	280.4	298.7	306.1	-2.27	
Junice R3		279.5				213.3	314.3	294.7			417.0	293.0	324.0	292.1	386.5				239.7	281.5	225.1			261.8	262.5	232.1	309.0	301.3	309.9	118	
Junice R4						242.3	315.6	284.1			245.4	303.0	290.7			207.6			261.6	231.2	224.8	270.4			224.8	270.4	297.8	301.7	292.0	-0.30	
Junice O2			209.1	227.8	249.8	234.1			381.0	256.8	261.0	266.3	217.7		173.9	193.6	274.1	193.7		165.6	241.9	214.3	336.1	235.3	184.9	218.4	242.6	241.3	279.6	248.9	-3.04
Junice O3			212.2	226.9	286.3	240.4	202.1	377.9	281.6	276.0	273.9	229.9	244.0	182.0	203.6	268.9	196.1		281.1	241.1	220.4			239.4	225.8	214.0	238.3	277.0	287.1	259.5	0.22
Junice O4						225.1	286.7	241.0			284.2	269.0	272.7						225.5	230.7	227.8			219.2		208.3	284.8	290.5	272.3	-0.34	
Junice		323.9	210.8	237.5	300.6	272.2	202.1	388.7	295.9	339.4	284.4	372.3	244.0	180.4	203.3	323.6	184.8	220.0	241.7	275.8	222.7	355.1	240.4	244.7	221.8	229.0	284.3	296.9	303.2	0.31	
Polutke		256.8	209.1	249.4	272.9	271.9	185.1	373.6	287.7	287.3	270.3	337.8	236.9	180.7	211.2	307.4	214.6	15.8	230.6	279.3	226.3	310.8	205.5	256.3	218.4	232.6	269.4	283.0	281.4	0.12	
Promena poslednje nedelje		0.7	0.1	0.6	-0.5	0.0	5.9	0.4	2.0	0.9	0.6	-2.2		8.4	-2.6	-0.3	5.9		-2.6	-0.9	-0.1	-1.6	0.6	0.6	-1.9	4.0	-2.8	-0.3	13	0.12	

Izvor: EU Komisija

ZNAČAJ KOLOSTRUMA U ISHRANI JAGNJADI

Kolostrum se akumulira u vimenu ovce tokom posljednjih nekoliko dana bremenitosti. On se takođe luči tokom prvih 24 sata laktacije a kasnije se sastav mlijeka brzo mijenja. Osobine kolostruma su:

- sadrži imunoglobuline od kojih neki ostaju u zidu crijeva a drugi prelaze u krv i daju jagnjetu pasivni imunitet;
- sadrži hranljive materije koje se troše za razvoj i zagrijavanje organizma jagnjeta;
- sadrži faktore rasta koji pomažu razvoj crijeva, posebno tokom prvih 24-48 sati života, čime pomaže da se uspostavi normalan protok kroz crijeva i omogućiti jagnjetu da usvaja hranljive materije.

Količina kolostruma koja je jagnjetu potrebna zavisi najviše od toga koliko je energije potrebno za zagrijavanje organizma. Stoga svaki faktor koji povećava potrebu za zagrijavanjem organizma povećava i potrebu za kolostrumom. Tokom lošeg i hladnog vremena jagnjetu je potrebno više energije kako bi izbjegla smrzavanje a time i više kolostruma. Jagnjadima rođenim na temperaturama 0-10°C sa vjetrom i kišom treba oko 210 cm³ kolostruma za kilogram tjelesne mase u toku prvih 18 sati života. S druge strane jagnjad koja su rođena na istoj temperaturi ali se drže u toploj i suvoj staji imaju potrebu od oko 180 cm³ za kilogram tjelesne mase. Ove količine su obično dovoljne da zaštite jagnjad od E. coli infekcije pošto 200 cm³ obično sadrži dovoljno imunoglobulina za zaštitu. Neophodno je da se jagnjad poje 4-5 puta tokom prvih 18 sati, ukoliko ne mogu da sisaju svoju majku. Proizvodnja kolostruma kod nedovoljno hranjenih ovaca (ocjena tjelesne kondicije 1,5-2,0) je obično upola manja nego kod dobro hranjenih ovaca (ocjena 3-4) u toku prvih 18

sati. Kod nekih nedovoljno hranjenih ovaca kolostrum se uopšte ne luči.

Kolostrum se može čuvati najmanje godinu dana u zamrzivaču tako da imunoglobulini budu sačuvani. Kada se kolostrum jednom otopi za upotrebu, mora se iskoristiti u roku od 48 sati i da se čuva u frižideru. Najbolje je da se otapanje vrši uz pomoć mlake vode ali nikako vruće. Svaki proizvođač bi trebao da ima zalihu zamrznutog kolostruma pri ruci pred početak jagnjenja. Za ishranu jagnjadi može da se koristi i kozji kolostrum kao uspješna zamjena. Kravlji kolostrum ima 20-40% manje hranljivih materija nego ovčiji, što znači da njega treba davati za jednu trećinu više.

Prve nedjelje po jagnjenju jagnjad se hrane kolostrumom i mlijekom. Posle prve nedjelje jagnjad se privikavaju na kvalitetno sijeno i početnu smješku koncentrata. Sijeno, koncentrat i voda daju se jagnjadima po volji. Tokom prvih 7 dana jagnjad treba da budu zajedno sa majkama i da sisaju po volji. Druge nedjelje treba ih odvojiti i dojiti 3-4 puta dnevno, treće nedjelje 3 puta, a četvrte nedjelje i dalje jagnjad se mogu dojiti 2 puta dnevno.

Već posle prve nedjelje, a obavezno posle druge, jagnjad se navikavaju i prihranjuju sijenom i koncentratom. U početku konzumiraju svega po 10 g sijena i koncentrata, a zatim se ove količine povećavaju.

Sa porastom jagnjadi do 3 mjeseca i 26 kg mase raste konzumiranje smješe koncentrata od oko 25 kg u prvom mjesecu, do 0,5 kg dnevno i više u trećem mjesecu, potrošnja sijena raste od 50 g na 400-500 g dnevno.

U drugom mjesecu može se početi sa uvođenjem silaže u obrok jagnjadi, zatim sa privikavanjem na zelenu hranu i pašu u zavisnosti od godišnjeg doba, kako bi se osposobila da sa 90 dana pređu u pot-

punosti na ishranu bez mlijeka. Kako jagnjad u prvom mjesecu najveći deo proteina obezbeđuju iz mlijeka, to se od koncentratnih hraniva može da koristi samo prekrupa ovsa ili smješa prekrupe ovsa i kukuruza. Već od prvog mjeseca treba koristiti smješu za porast sa jagnjadi. U prvom mjesecu se ne daje so i nije potrebna posebna briga o konzumiranju hrane, jer mlijeko zadovoljava praktično sve potrebe.

Sa 90 dana starosti jagnjadi, kada se izvrši prva selekcija i odaberu grla za priplod, kojim se vrši zamena u sopstvenom stadu, radi lakšeg gajenja, jagnjad se moraju podijeliti po polovima, a zatim prema masi tijela i razvijenosti na grupe.

Za ishranu odlučene jagnjadi u periodu 3-6 mjeseci starosti, u periodu vegetacije treba obezbijediti dobru pašu računajući oko 3 kg zelene mase po grlu. Najbolji su pašnjaci zasnovani na površinama sa kvalitetnim fitocenološkim sastavom u kome

su leguminozne biljke zastupnjene sa oko 25-30%.

U periodu 6-9 mjeseci starosti podmlatka za priplod, odnosno šilježadi treba obezbijediti u ljetnjem periodu kvalitetnu pašu (4 kg zelene mase po grlu), kvalitetno sijeno 0,5 kg, silažu 2 kg (ili 0,7 kg sijena) i smješu koncentrata 100-300 g u zavisnosti od kvaliteta kabastih hraniva.

Najbolja hrana za odlučenu jagnjad ostavljenu za priplod je dobra paša. Da bi se iskoristio period intenzivnog prirasta potrebno je jagnjad pravilno hraniti tj. prihranjivati koncentratom.

Ukoliko se gaje u zimsko doba, treba ih hraniti najboljim sijenom, a u periodu vegetacije napasati ih na najboljim pašnjacima, dajući im pored toga i odgovarajuću količinu koncentrata. Posle odlučivanja jagnjadi smanjuje se dnevni prirast na 150-200 g, a povećava se ukupan utrošak hrane za proizvodnju 1 kg prirasta.